

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr **IV.29.2018**
Rady Gminy Nadarzyn
z dnia 28 grudnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NADARZYN NA LATA 2019-2021

I. WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW

GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
UG	Urząd Gminy w Nadarzynie
GZO	Gminny Zespół Oświatowy
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Pruszkowie
PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
ZI	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
SPG ZOZ	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej
NOK	Nadarzyński Ośrodek Kultury
NK	procedura Niebieskie Karty
POW	placówki oświatowo-wychowawcze

II. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nadarzyn na lata 2019-2021 jest strategicznym dokumentem Gminy Nadarzyn opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku oraz wsparcia osób samotnych i starszych pozostających w trudnej sytuacji życiowej.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Nadarzyn jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nadarzynie we współpracy z samorządem. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej oraz w formie usług specjalistycznych. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Niniejszy Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Nadarzyn od 2013.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną, zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu oraz wsparcie osób samotnych i starszych, które pozostają w trudnej sytuacji życiowej.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko przebywa poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Planowane działania w programie w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Realizacja programu odbywać się będzie za zgodą rodziny oraz aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

III. Podstawy prawne do realizacji programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
4. Ustawa o pomocy społecznej.
5. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Ustawa o samorządzie gminnym.
9. Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.
10. Ustawa o świadczeniach rodzinnych.
11. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
12. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nadarzyn na lata 2014-2020.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 –letnich programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki na dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;

a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

4.finansowanie:

a. zatrudnienie i podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny;

b. kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające,

5.współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6.sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

7.prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;

Gmina Nadarzyn w latach 2016-2018 realizowała kolejny, trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny.

IV. Diagnoza środowiska i problematyki w Gminie Nadarzyn

Diagnoza została oparta na podstawie „Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2017 dla Gminy Nadarzyn” przyjętej Uchwałą Rady Gminy Nr XLIII.524.2018 w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Nadarzyn za rok 2017.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku Gminę Nadarzyn zamieszkiwało **13 220 mieszkańców.**

Tabela nr 1.

Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkałych w Gminie Nadarzyn z podziałem na wiek

Kobiety	Liczba		Mężczyźni	Liczba
Wiek 0-17	1 490		Wiek 0-17	1 436
Wiek 18-59	3 995		Wiek 18-59	4 229
Wiek 60 lat i więcej	1 384		Wiek 60 lat i więcej	686
Ogółem kobiety	6 869		Ogółem mężczyźni	6 351

Jak wynika z tabeli nr 1 ogólna liczba kobiet zamieszkałych na terenie gminy Nadarzyn jest większa o 518 od ogólnej liczby mężczyzn. Natomiast w poszczególnych kategoriach najmniejsze różnice występują w przedziale wiekowym od 0 do 17 lat a największe w

przedziale „wiek 60 lat i więcej”. Wiek kobiet i mężczyzn w wieku aktywności zawodowej nieznacznie się różni (liczba mężczyzn jest większa o 234 od liczby kobiet).

Tabela nr 2. Infrastruktura społeczna

Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	81
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	36
Liczba mieszkań socjalnych	0
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	1
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	1
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolu)	5
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolu)	129
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolu)	13
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	18
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	950
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolach wg złożonych wniosków	0
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	5

Dokonując analizy danych z tabeli nr 2 gmina Nadarzyn dysponuje mieszkaniami komunalnymi natomiast brak jest mieszkań socjalnych. Pozytywnym aspektem jest posiadanie w zasobach gminy żłobka, choć 13 dzieciom nie przyznano miejsca w żłobku. W zasobach gminy (dane za 2017 rok) jest 950 miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach – i wg złożonych wniosków przyznano wszystkim dzieciom miejsca.

V. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Nadarzyn

W rozdziale *Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Nadarzyn* przedstawione są informacje na temat liczby rodzin i osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w tym, którym przyznano świadczenia pieniężne, niepieniężne oraz pomoc usługową.

Dane te opracowano dla lat 2016 i 2017 w celu porównania i oceny, jaką tendencję wskazuje obszar potrzeb i pomocy.

Z pomocy GOPS w roku 2017 skorzystało 385 osób tj. 2,91 % mieszkańców Gminy Nadarzyn, natomiast w 2016 roku 436 osób tj. 3,33 % mieszkańców. Jak wynika z powyższych danych można zauważyć tendencję spadkową w ilości osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS.

Wykres 1. Główne powody ubiegania się rodzin o pomoc z GOPS

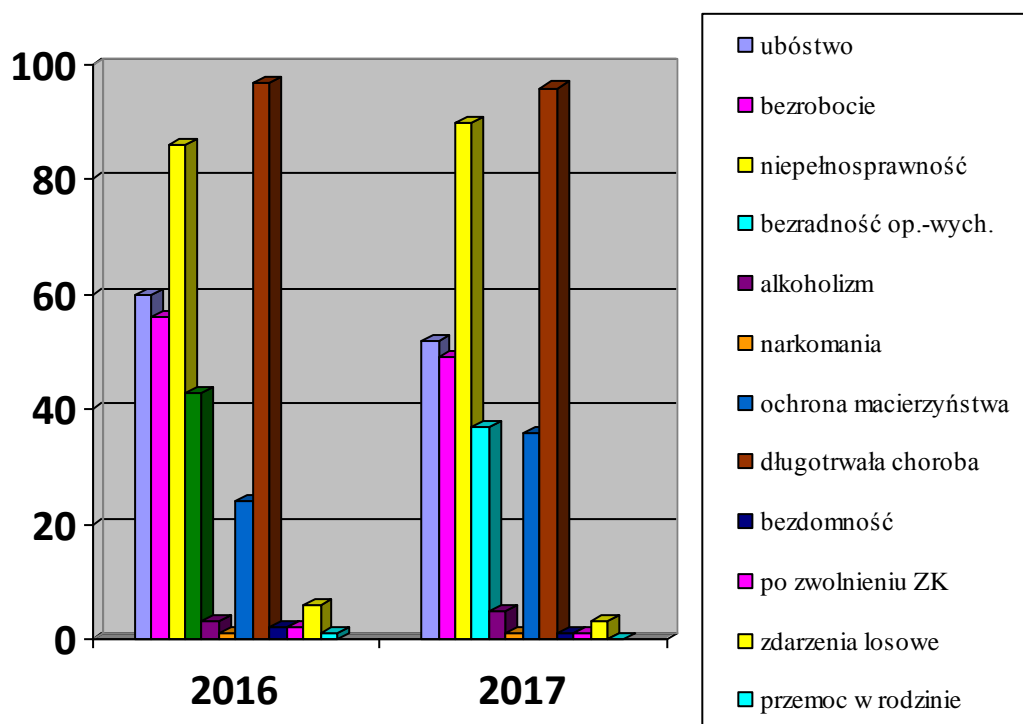

Tabela nr 3.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	2016	2017
ubóstwo	60	52
bezrobocie	56	49
niepełnosprawność	86	90
bezradność opiek.- wychowawcza	43	37
alkoholizm	3	5
narkomania	1	1
ochrona macierzyństwa	24	18

długotrwała choroba	97	96
bezdomność	2	1
trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1
zdarzenia losowe	6	3
przemoc w rodzinie	1	0

Źródło : Opracowanie własne

Analizując wykres dostrzegamy w zdecydowanej większości spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, z wyjątkiem pomocy udzielonej z powodu niepełnosprawności i alkoholizmowi. Tendencja spadkowa dotycząca osób korzystających z pomocy społecznej jest więc zjawiskiem pozytywnym, wskazującym na skuteczne oddziaływanie wszystkich współpracujących instytucji w zakresie pomocy rodzinie.

Tabela nr 4.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Rok	2016	2017
Liczba rodzin	182	173
Liczba osób w rodzinach	436	385

Źródło : Opracowanie własne

Tabela nr 5.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne

Rok	2016	2017
Liczba rodzin	160	150
Liczba osób w rodzinach	346	295

Źródło : Opracowanie własne

Tabela nr 6.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne

Rok	2016	2017
Liczba rodzin	65	63
Liczba osób w rodzinach	253	229

Źródło : Opracowanie własne

Analizując dane z tabeli nr 4,5,6 zauważalna jest tendencja spadkowa w liczbie udzielanych świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz ogólnej pomocy i wsparcia.

W tym rozdziale warty zaznaczenia jest fakt, iż w latach 2016 i 2017 na terenie gminy Nadarzyn nie występowała problematyka sieroctwa, ofiar handlu ludźmi oraz nie wystąpiły klęski żywiołowe i ekologiczne (wskaźnik „0”).

VI. Usługi pomocy społecznej

Usługi pomocy społecznej to w szczególności usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna.

Tabela nr 7.

Usługi opiekuńcze ogółem

Rok	2016	2017
Liczba osób	2	3
Liczba świadczeń	348	276

Źródło : Opracowanie własne

Tabela nr 8.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	2016	2017
Liczba osób	1	1
Liczba świadczeń	563	600

Źródło : Opracowanie własne

W celu wzmocnienia stabilności rodziny, ochrony przed skutkami wszelkich nieprawidłowości życiowych, uzyskaniu pomocy w rozwiązywaniu sytuacji problemowych na terenie Gminy Nadarzyn oferowane są zróżnicowane, bezpłatne formy wsparcia, w tym w formie poradnictwa specjalistycznego.

Mieszkańcy Gminy Nadarzyn mają możliwość bezpłatnego skorzystania z poradnictwa specjalistów takich jak: lekarz specjalista psychiatra, psycholog, psycholog dziecięcy, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie / mediator / terapeuta, prawnik.

Tabela nr 9.

Praca socjalna

Rok	2016	2017
Liczba rodzin	172	128
Liczba świadczeń	413	286

Źródło : Opracowanie własne

Analizując dane z tabeli nr 7,8,9 zauważalna jest tendencja spadkowa w liczbie poradnictwa i pracy socjalnej, natomiast w przypadku specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami

psychicznymi przy zachowaniu tej samej liczby świadczeniobiorców tj. 1 osoba zwiększono liczbę świadczeń. Co w tym przypadku jest zjawiskiem korzystnym dla osoby potrzebującej pomocy i wsparcia.

W tym rozdziale należy zauważyć, iż w latach 2016 i 2017 nie występowała potrzeba pracy w obszarze interwencji kryzysowej, nie zawierano kontraktu socjalnego oraz projektu socjalnego.

VII. Asystent rodziny

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności zadań jednak nie może przekroczyć 15. Praca asystenta nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie tej samej gminy.

Uprawnienia do wsparcia przez asystenta rodziny przyznaje także ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*”. W związku z powyższym w GOPS zatrudniony jest asystent rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale. Tą formą pomocy w latach 2016/2017 objęte były 4 rodziny, co m.in. przyczyniło się do pozostania dzieci w środowisku rodzinnym, bez konieczności kierowania dziecka do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

VIII. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin – „ZA ŻYCIEM”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*” weszła w życie z początkiem 2017 roku. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Ustawa ta oprócz jednorazowego świadczenia przewiduje także odpowiednie wsparcie w trakcie ciąży i porodu, opiekę psychologiczną, poradnictwo dotyczące realizacji indywidualnych potrzeb rodzin (koordynowane przez asystenta rodziny), opiekę paliatywną i hospicyjną poza kolejnością.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nadarzynie będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej, dlatego też do dalszej analizy uwzględniono rodziny pełne i niepełne z dziećmi.

Wykres nr 2. Typy rodzin – RODZINY PEŁNE

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS
w latach 2016-2017

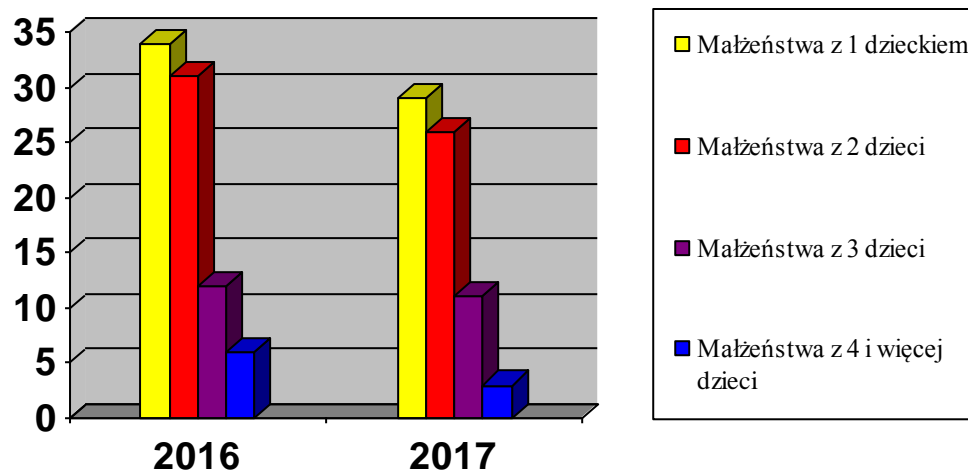

Tabela nr 10.

LP	Rodziny pełne	2016	2017
1.	Małżeństwa z jednym dzieckiem	34	29
2.	Małżeństwa z dwojgiem dzieci	31	26
3.	Małżeństwa z trojgiem dzieci	12	11
4.	Małżeństwa z 4-giem i więcej dzieci	6	3
	Razem	83	69

Źródło : Opracowanie własne

Powyższy wykres oraz tabela nr 10 obrazują nam rodziny pełne z dziećmi, które ubiegały się o wsparcie GOPS w analizowanych latach tj. 2016 i 2017. Widać, że w 2017 roku o 14 spadła liczba rodzin, które zwróciły się o wsparcie do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres nr 4. Typy rodzin – RODZINY NIEPEŁNE

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2016-2017

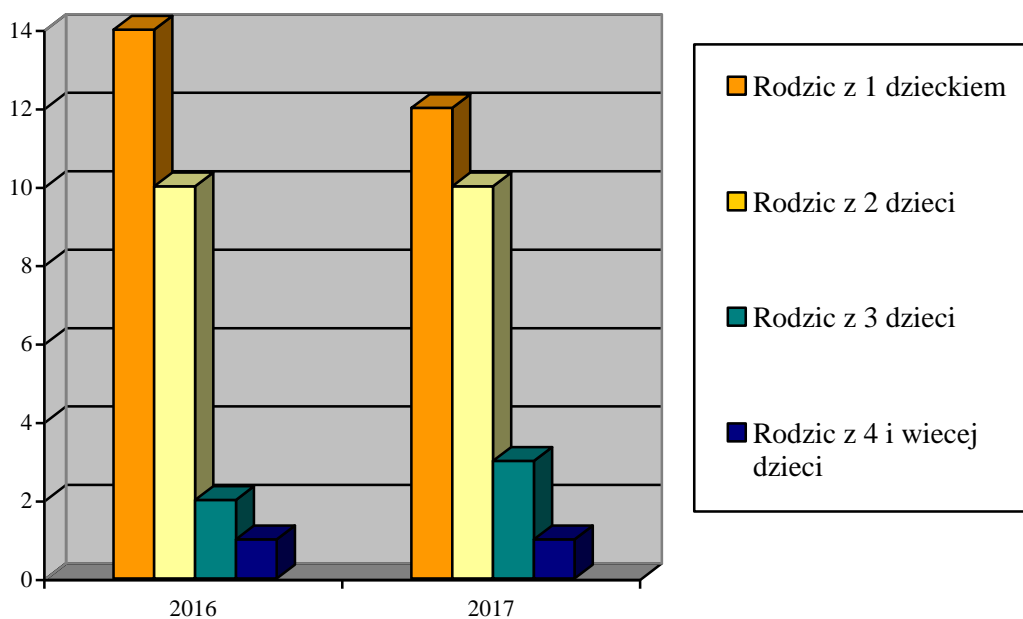

Tabela nr 11.

Lp.	Rodziny niepełne	2016	2017
1.	Rodzic z jednym dzieckiem	14	12
2.	Rodzic z dwojgiem dzieci	10	10
3.	Rodzic z trojgiem dzieci	2	3
4.	Rodzic z 4-giem dziećmi	1	1
	Razem	27	26

Źródło : Opracowanie własne

Jak wynika z wykresu i tabeli nr 11 w 2017 roku liczba rodzin niepełnych, ubiegających się o wsparcie GOPS pozostaje na podobnym poziomie.

Analizując dane z tabeli nr 10 i 11 możemy szacować, że Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, w zakresie pomocy dla rodzin z dziećmi, będzie adresowany do około 100 rodzin.

IX. Zasoby Gminy

Zasobami umożliwiającymi realizację powyższego Programu są instytucje działające na terenie Gminy Nadarzyn, Poniżej zaprezentowano te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji dziecka i rodziny, w tym osób samotnych i starszych pozostających w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 12. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z gminy Nadarzyn.

Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
Urząd Gminy Nadarzyn 05-830 Nadarzyn, ul. Mszczonowska 24	Dowozy dzieci niepełnosprawnych do przedszkoli, szkół, ośrodków celem realizacji obowiązku szkolnego i nauki. Udział w rządowych i innych programach wspierania rodzin.
Gminny Zespół Oświatowy	Koordynacja działań podejmowanych w placówkach oświatowych Gminy Nadarzyn na rzecz dziecka i rodzica.
GOPS Nadarzyn 05-830 Nadarzyn, ul. Mszczonowska 24	Praca socjalna, pomoc finansowa, prawna, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, świadczeń rodzinnych i świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, wspieranie rodzin poprzez zatrudnienie asystenta rodzinnego.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Nadarzyn, ul. Mszczonowska 24	Udzielanie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychologicznej, terapeutycznej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
Zespół Interdyscyplinarny Gminy Nadarzyn ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Nadarzyn, ul. Mszczonowska 24	Pomoc w przypadku występowania przemocy, pomoc psychologiczna i medyczna - interwencje domowe w przypadku zdiagnozowania przemocy - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
Placówki służby zdrowia z terenu gminy Nadarzyn	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Nadarzyn (szkoły, przedszkola, żłobek)	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizacja dyżurów wakacyjnych i feryjnych celem zapewnienia alternatywnych form spędzania czasu poprzez ofertę zajęć sportowych, artystycznych, kulturalnych, edukacyjnych. Wsparcie pedagogiczno-psychologiczne dla rodziców i dzieci.
Gminne Ognisko Dziecięco-Młodzieżowe „Tęcza” w Nadarzynie z filią w Młochowie	Placówka wsparcia dziennego -organizowanie zajęć pozaszkolnych, wsparcie psychologiczno-

	pedagogiczne i terapeutyczne, organizowanie dzieciom czasu wolnego.
Komisariat Policji w Nadarzynie	Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy Nadarzyn,; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie karty; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
Straż Gminna	Inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, zjawisk kryminogennych; współdziałanie w tym zakresie z organami samorządowymi i organizacjami społecznymi; profilaktyka i edukacja.
Sąd Rejonowy w Pruszkowie -Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorzy sądowi	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom w pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
Nadarzyński Ośrodek Kultury, świetlice NOK	Propagowanie szeroko rozumianej kultury, wspieranie i inicjowanie aktywności kulturalnej społeczności gminy; edukacja w dziedzinie kultury i sztuki.
Biblioteka Publiczna w Nadarzynie	Propagowanie szeroko rozumianej kultury poprzez promowanie czytelnictwa, wspieranie i inicjowanie aktywności społeczności gminy; edukacji i integracji społecznej.
Gminny Ośrodek Sportu	Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu w gminie Nadarzyn; propagowanie i animowanie aktywnych form wypoczynku dla mieszkańców gminy.
Parafie z terenu gminy Nadarzyn, Caritas	Działalność charytatywna, przekazywanie żywności, paczek świątecznych, pomoc rzeczowa i finansowa.
Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem Tęczy”	Prowadzenie działalności pomocowej na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych
Nadarzyński Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych „Wataha”	Organizacja czasu wolnego; kształtowanie postaw i charakterów dzieci i młodzieży, wspieranie w wychowaniu dzieci zgodnie z harcerskimi wartościami.

Źródło: opracowanie własne

X. REALIZATORZY

Realizatorzy.

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w gminie Nadarzyn powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

a. podmioty publiczne:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy
- Gminny Zespół Oświatowy
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- przedszkola publiczne
- szkoły podstawowe,
- szkoły ponadpodstawowe
- GODM Tęcza
- SPG ZOZ
- Gminny Żłobek „Zaczarowany Ogród”
- Nadarzyński Ośrodek Kultury
- Biblioteka
- Gminny Ośrodek Sportu
- Policja
- Straż Gminna

b. podmioty niepubliczne

- żłobki i kluby dziecięce
- przedszkola i szkoły niepubliczne
- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia (w tym Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem „Tęczy”, Nadarzyński Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych „Wataha”)
- kościoły i związki wyznaniowe

c. samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
- Sąd Rejonowy – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
- Zespół Ośrodków Wsparcia i Ośrodek Interwencji Kryzysowej

XI. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Nadarzyn.

2. Cele szczegółowe:

2.1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania :

- 1) Stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
- 2) Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości.
- 3) Zapewnienie warunków mieszkaniowych w ramach posiadanych zasobów.
- 4) Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego.
- 5) Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 6) Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
- 7) Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
- 8) Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

Realizatorzy: GOPS, PUP, Rada Gminy, Urząd Gminy, placówki oświatowe, GODM „Tęcza”, Caritas, PCPR, Sąd Rejonowy, kuratorzy.

2.2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania :

- 1) Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy.
- 2) Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego, terapeutycznego i prawnego.
- 3) Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych.
- 4) Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko.
- 5) Prowadzenie kampanii medialnych (m.in. ulotki, plakaty, artykuły prasowe, prowadzenie strony internetowej www.stopprzemocy.nadarzyn.pl) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji.
- 6) Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 7) Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących.
- 8) Podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci.
- 9) Działalność placówki wsparcia dziennego – GODM „Tęcza”.
- 10) Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych.
- 11) Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin.
- 12) Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.
- 13) Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
- 14) Podejmowanie współpracy i wypracowywanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin.
- 15) Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.

Realizatorzy:

GOPS, Urząd Gminy, GZO, GODM „Tęcza”, SPG ZOZ, GOS, NOK, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, placówki oświatowe, Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem „Tęczy”, Nadarzyński Szczep Drużyn Harcerskich i Zuchowych „Wataha”.

2.3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania:

- 1) Wzbogacenie oferty edukacyjnej; wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez ofertę zajęć edukacyjnych, innowacyjnych programów, przygotowania do konkursów olimpiad
- 2) Zapewnienie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów z trudnościami w nauce. Zapewnienie możliwości realizacji obowiązku szkolnego dla dzieci niepełnosprawnych w placówkach ogólnodostępnych gminy Nadarzyn jak również w placówkach specjalistycznych poprzez zapewnienie dowozu.
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach) jak również poprzez zapewnienie stypendium szkolnego za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
- 4) Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w programach rządowych projektach unijnych.
- 5) Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym (powiązanie z punktem 13), w tym przeciwdziałania przemocy, agresji.
- 6) Realizowanie programów prozdrowotnych.
- 7) Udzielanie uczniom wsparcia psychologicznego i pedagogicznego.
- 8) Podejmowanie przez placówki działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych.
- 9) Podejmowanie przez placówki oświatowe współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin wymagających wsparcia.
- 10) Prowadzenie świetlic szkolnych z zapewnieniem odpowiednich zajęć dla uczniów
- 11) Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów.
- 12) Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami.
- 13) Inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.
- 14) Podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Realizatorzy: Gminny Zespół Oświatowy, szkoły, przedszkola, żłobek, GOPS, GKRPA, Policja, Urząd Gminy, PCPR, Sąd Rejonowy, kuratorzy, Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych.

2.4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania:

- 1) Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny.
- 2) Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców.
- 3) Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań.
- 4) Organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych.
- 5) Wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych.
- 6) Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową.
- 7) Oferta dla rodziców/opiekunów prawnych dotycząca programów korekcyjno-edukacyjno-terapeutycznych oraz specjalistycznej konsultacji.
- 8) Zapewnienie miejsc w placówkach przedszkolnych dla dzieci potrzebujących wsparcia.
- 9) Organizowanie w szkole dostępnych form wsparcia.

Realizatorzy: Gminny Zespół Oświatowy, placówki oświatowe, GOPS, GODM „Tęcza”, Policja, GKRPA, Urząd Gminy, PCPR, Sąd Rejonowy, kuratorzy.

2.5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania:

- 1) Realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci.
- 2) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
- 3) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 4) Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.
- 5) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 6) Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie.

- 7) Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną.
- 8) Szkolenia w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- 9) Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
- 10) Informowanie o instytucjach udzielających pomocy w przypadkach zjawiska przemocy.
- 11) Współpraca instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.
- 12) Wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Realizatorzy: GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Zespół Oświatowy, placówki oświatowe, GKRPA, GODM „Tęcza”, Urząd Gminy, Straż Gminna, SPG ZOZ, PCPR, Sąd Rejonowy, kuratorzy.

XII. Założenia Programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nadarzyn na lata 2019 - 2021 jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumencie strategicznym tj. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nadarzyn na lata 2014-2020 – *misją samorządu gminy Nadarzyn jest wzmocnienie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego i wspieranie grup marginalizowanych.*

XIII. Odbiorcy Programu

Odbiorcami programu będą rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne i starsze, które z uwagi na wiek i choroby pozostają w trudnej sytuacji życiowej, rodziny zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodziny dotknięte przemocą.

XIV. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do ,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,

- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dziecka poprzez rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów.

XV. Realizatorzy Programu

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nadarzynie przy współpracy z instytucjami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Nadarzyn.

XVI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w gminie Nadarzyn są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację ustawowych i statutowych zadań oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dla rodzin wielodzietnych, osób samotnych i innych; środków unijnych.

Zapisy zawarte w Programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

XVII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu tj. GOPS w Nadarzynie w celu oceniania czy Program osiąga założone cele. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o roczne sprawozdania jednostek realizujących poszczególne zadania zawarte w Programie.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

Niniejszy dokument opracowały:

1. Krystyna Masłowska – Dyrektor GODM „Tęcza” w Nadarzynie.
2. Grażyna Witkowska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nadarzynie.

Treść projektu była konsultowana z przedstawicielami: Urzędu Gminy, GZO, placówek oświatowych, SPG ZOZ, GKRPA, Policji, Straży Gminnej, Parafii, Caritas, NOK, GOS, biblioteki oraz organizacji pozarządowych.

Załącznik nr 1

**do Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Nadarzyn na lata 2019-2021**

KARTA KONSULTACYJNA

1. Zgłaszane opinie, uwagi, wnioski

Lp	Punkt programu/zakres	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi

2. Wypełniony formularz należy przesłać na adres poczty elektronicznej:

gops@nadarzyn.pl lub dostarczyć osobiście do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nadarzynie ul. Mszczonowska 24, pok. nr 127.

Otrzymują:

1. Urząd Gminy Nadarzyn
2. Gminny Zespół Oświatowy
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. SPG Zakład Opieki Zdrowotnej
5. Gminne Ognisko Dziecięco-Młodzieżowe „Tęcza”
6. Biblioteka Publiczna
7. Komisariat Policji w Nadarzynie
8. Straż Gminna
9. Nadarzyński Ośrodek Kultury
10. Gminny Ośrodek Sportu